

ACADEMIA ROMÂNĂ – FILIALA IAȘI
INSTITUTUL DE ARHEOLOGIE
MUZEUL NAȚIONAL AL BUCOVINEI

ARHEOLOGIA MOLDOVEI

XLIII

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

EDITURA „KARL A. ROMSTORFER”

ACADEMIA ROMÂNĂ – FILIALA IAȘI
INSTITUTUL DE ARHEOLOGIE
MUZEUL NAȚIONAL AL BUCOVINEI

ARHEOLOGIA MOLDOVEI

XLIII

2020

EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

EDITURA „KARL A. ROMSTORFER”

București/Suceava, 2020

ACADEMIA ROMÂNĂ
ARHEOLOGIA MOLDOVEI

Fondator
Acad. MIRCEA PETRESCU-DÎMBOVIȚA

COLEGIUL DE REDACȚIE:
RADU ARDEVAN (Cluj-Napoca); IONEL CÂNDEA (Brăila); FLORIN CURTA (Gainesville);
FALKO DAIM (Mainz); SVEND HANSEN (Berlin); GHEORGHE POSTICĂ (Chișinău);
GERHARD TRNKA (Viena); MICHAEL VICKERS (Oxford); VASILE CHIRICA,
CORNELIA-MAGDA LAZAROVICI, VIRGIL MIHAILESCU-BÎRLIBA, VICTOR SPINEL,
DAN GH. TEODOR (Iași)

COMITETUL DE REDACȚIE:
ALEXANDER RUBEL, redactor responsabil; GEORGE BILAVSCHI, secretar de redacție;
DAN APARASCHIVEI, GEORGE BODI, COSTEL CHIRIAC, CĂTĂLIN HRIBAN,
LUCIAN MUNTEANU, ADRIAN PORUCIUC, CONSTANTIN-EMIL URSU,
OLIVIER WELLER, membri.

Redactor (Editura Academiei Române): MIHAI POPA, ADRIAN MIRCEA DOBRE
Tehnoredactare computerizată: GEORGE BILAVSCHI, CĂTĂLIN HRIBAN
Desenele care ilustrează volumul au fost executate în cea mai mare parte
de către ROMEO IONESCU

Proiect aprobat și finanțat de Consiliul Județean Suceava

Revista „Arheologia Moldovei” apare o dată pe an.
La revue „Arheologia Moldovei” paraît une fois par an.
În țară revista se poate procura prin poștă pe bază de abonamente la:
Les lecteurs de l'étranger peuvent s'abonner par:
EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE, Calea 13 Septembrie, nr. 13, sector 5, P.O. Box 5-42, RO/76117, București,
România, Tel. 4021-3188146, 4021-3188106; Fax: 4021-3182444;
SC MANPRES DISTRIBUTION S.A., Piața Presei Libere, nr. 1, corp B, Et. 3, cam. 301-302, Sector 1, București, Tel.
4021-3146339, Fax: 4021-3146339,
e-mail: abonamente@manpres.ro, office@nanpres.ro, www.manpres.ro
DEREK COM S.R.L., e-mail: derek_com@yahoo.com
ORION PRESS IMPEX 2000 S.R.L., P.O. Box 77-19, București, sector 3, tel. 4021-6106775, 4021-2106787,
Fax: 4021-3350296, România, e-mail: office@orionpress.ro

Manuscrisele, publicațiile pentru schimb, precum și
orice corespondență se vor trimite pe adresa
Comitetului de redacție al revistei:

Manuscripts, publications pour échange et toute
correspondance seront envoyés à l'adresse du Comité
de rédaction de la revue:

Institutul de Arheologie, str. Codrescu (Pavilion H), nr. 6, 700479, Iași, România,
tél./fax 004 - 0332-106173; e-mail: arhmold@arheo.ro

© 2020, EDITURA ACADEMIEI ROMÂNE

SUMAR SOMMAIRE CONTENTS INHALT

STUDII

- DIANA-MĂRIUCA VORNICU, *The chipped stone industry from the Chalcolithic in Eastern Romania: A literature review. I. Raw material procurement and the blade technology*.....7
- RAFAŁ SKRZYNIECKI, MATEUSZ CWALIŃSKI, *Warriorhood at the end of the Neolithic in Central Europe. Comparative analysis of warrior traditions in the chosen regional groups of the Corded Ware Culture*25
- VICTOR COJOCARU, *Understanding the political geography and economic history of the Black Sea on the basis of proxeny decrees*.....53
- ALEKSANDER PAROŃ, *Unwanted refugees: Newcomers from the steppes in the Byzantine Balkans (11th – 12th century)*63

NUMISMATICĂ/SFRAGISTICĂ/FALERISTICĂ

- DAVID ALEKSANYAN, DMITRIY YANOV, *Typology of the Ottoman coins minted in the Kingdom of K'akheti in the light of new findings*.....83
- NICOLAI BODNARIUC, ANA BOLDUREANU, LILIA DERGACIOVA, MAXIM MORDOVIN, *Descoperiri numismatice și arheologice din nordul Bucovinei (II.1) [Archaeological and numismatic discoveries in Northern Bukovina (II.1)]*..... 101
- LUCIAN MUNTEANU, LĂCRĂMIOARA-ELENA ISTINA, ANTON COȘA, *Descoperiri monetare din Moldova. XII [Numismatic finds in Moldavia. XII]*..... 121
- SEVER-PETRU BOȚAN, LUCIAN MUNTEANU, *Medalii și decorații din colecția Institutului de Arheologie din Iași (VI) [Medals and decorations in the collection of Institute of Archaeology in Iași (VI)]*..... 133

MATERIALE

- CORNELIA-MAGADA LAZAROVICI, GHEORGHE LAZAROVICI, LĂCRĂMIOARA STRATULAT, SENICA ȚURCANU, ALEXANDRU BERZOVAN, MIRCEA OANCĂ, ADELA KOVÁCS, CRISTIAN OPREAN, WEN CHENGHAO, GUO ZHIWEI, WU JINTAO, HOU XINJIA, CARSTEN MISCHKA, *The Cucuteni A3 site from Dobrovăț – Pădurea Buda. 2019 Research*..... 141
- SENICA ȚURCANU, *Originile preistorice ale unei iconografii clasice. Reprezentări janiforme în Chalcoliticul Europei Sud-Estice [The Prehistoric origins of a Classical iconography. Janus-like representations in the Southeastern European Chalcolithic]*..... 175
- MARIAN MOCANU, *Pontic tableware from Troesmis. The 1977 excavations* 209
- SEVER-PETRU BOȚAN, LUDMILA BACUMENCO-PÎRNĂU, ANGELA SIMALCSIK, ROBERT DANIEL SIMALCSIK, *Soldații uitați din curtea Casei Pogor. Contribuții arheologice la studierea istoriei contemporane a orașului Iași [The forgotten soldiers in the yard of Pogor House. Archaeological contributions to the history of Iași]*..... 233

NOTE ȘI DISCUȚII

- GEORGE NUȚU, *A clay myrmillo figurine from Territorium Troesmense*..... 257
- GEORGE BILAVSCHI, ALEXANDRU BERZOVAN, *O amuletă-pendantiv antropo-zoomorfă din bronz descoperită în județul Iași [A bronze anthropo-zoomorf amulet-pendantif discovered in Iași County]* 267

GEORGE-DAN HÂNCEANU, ALEXANDRU GAFINCU, <i>Țipar de cruce pectorală din secolele X-XII p.Chr. descoperit la Lămășeni – Rădășeni (jud. Suceava)</i> [A stone mould for a pectoral cross from the 10 th –12 th centuries discovered at Lămășeni-Rădășeni (Suceava County)]	277
FLORIN CURTA, <i>Marxism în opera Mariei Comșa</i> [Marxism in Maria Comșa' work]	285
CĂTĂLIN HRIBAN, <i>Some remarks on the documentary sources of the "fortifications" of Iași</i>	297

STUDII INTERDISCIPLINARE

CRISTIAN OPREAN, <i>Dobrovăț-„Pădurea Buda” – 2019. Archaeozoological study</i>	305
ADRIAN PORUCIUC, <i>O necesară reconsiderare a originii cuvântului românesc boier și a boieriei ca instituție specifică românilor, albanezilor și slavilor medievali (II)</i> [A necessary reconsideration of the origin of the Romanian term boier and of boyarship as an institution specific to medieval Romanians, Albanians and Slavs].....	311

RECENZII ȘI NOTE BIBLIOGRAFICE

M. CÂRCIUMARU, Elena-Cristina NIȚU, <i>Comportamentul simbolic și arta pe teritoriul României din Paleoliticul mijlociu până în Mezolitic (55.000 – 7.500 B.P.)</i> , Ed. Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2018. (Vasile Chirica)	341
Liviu MĂRUIA, Dorel MICLE, Andrei STAVILĂ, Cristian FLOCA, <i>Unip-Dealul Cetățuica: Rezultatele cercetărilor arheologice desfășurate între anii 2009-2015</i> , Cu contribuții de: Iosif Vasile Ferencz, Petru Urdea, Bogdan Craiovan, Alexandru Hegyi, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2019, 314 p. (Alexandru Berzovan).	343
Ion NICULIȚĂ, Sergiu MATVEEV, Andrei NICIC, <i>Cercetările sitului arheologic Potârca din Rezervația Cultural-Naturală Orheiul Vechi</i> , Editura Cartdidact, Chișinău, 2019, 230 p. (Dragoș Măndescu)	345
George NUȚU, Dan ELEFTERESCU, <i>Fibulele de la Durostorum-Ostrov (The Brooches from Durostorum-Ostrov)</i> , ediție bilingvă româno-engleză, Editura Universității "Al. I. Cuza" Iași, 2018. (Dan Aparaschivei)	347
Notițe de lectură pe marginea unei cărți cu un titlu promițător: Vasile DIACONU, Ludmila PÎRNĂU (ed.), <i>Un secol de arheologie în spațiul est-carpatic. Concepte, metode, tendințe</i> , Brăila-Piatra Neamț, Editura Istros a Muzeului Brăilei „Carol I”, Editura „Constantin Matasă”, 2019, 465 p. (Iurie Stamati).....	349
<i>Activitatea științifică a Institutului de Arheologie din Iași în anul 2019</i> (Dan Aparaschivei)	355

OBITUARIA

<i>Nicolae Gudea (17 octombrie 1941 – 5 iulie 2019)</i>	377
<i>Doina Benea (8 iunie 1944 – 16 martie 2019)</i>	399

ABREVIERI.....	411
----------------	-----